

YTTRANDE

Datum
2016-05-18

Diarienummer
5.2.1- 2016-00641

Sámediggi
Sámedigge
Saemiedigkie
Sametinget

Miljö- och energidepartementet
Miljöprövningsenheten
103 33 Stockholm

Yttrandet avser Informationsansvar enligt det s.k. Inspiredirektivet; ändringar i förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation, M2016/01073/R

Inledning

Sametinget har fått "Informationsansvar enligt det s.k. Inspiredirektivet; ändringar i förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation", M2016/01073/R, på remiss av Miljö- och energidepartementet. Med detta svar vill sametinget peka på effekter av den ändrade lagtexten samt förtydliga sin syn på delar av den geografiska miljöinformation som förordningen omfattar.

För det samiska samhället är geografisk miljöinformation av stor vikt. Genom denna går effekterna av vår samhällsbyggnad att iaktta och på detta sätt möjliggörs beslut och planarbete som leder till ett landskap med fungerande grön infrastruktur. Detta är vägen till en hållbar utveckling som ger positiva effekter ekologiskt, ekonomiskt och socialt. En sammanhållen grön infrastruktur är förutsättningen för att renskötsel, natur och samisk kultur ska tillåtas fortleva. Grön infrastruktur har i alla år bundit samman människans och djurens färdvägar och är nödvändiga för en fungerande renskötsel.

Sametinget har i sina uppdrag att redogöra för utvecklingen av rennäringen och andra samiska näringar samt att redovisa markanvändning, riksintressen och marker som är speciellt värdefulla eller känsliga för renskötseln, natur- och kulturmiljövården. Som ett led i detta upprätthåller Sametinget den geografiska databasen "Irenmark". Databasen omfattar både administrativa data och markanvändningsdata. Administrativa data utgörs bland annat av olika betesområden vilka får sin definition genom rennäringenslagen, medan markanvändningsdelen av databasen är uppdelad i olika typ av markanvändning. Dels den markanvändning som uppkommer genom renens ekologiska förutsättningar, men också den del som uppkommer genom renskötselns behov och förutsättningar.

Sametinget vill avge yttrande under följande stycken:

3 kap. 4, 17, 27 och 32§§ samt under remissens avslutande 4 punkter, punkt nummer 3.

YTTRANDE

Sammanfattning

4§. Sametinget anser att lantmäteriets ansvar när det gäller administrativa gränser behöver utökas att också omfatta de administrativa gränser som har avgörande betydelse för det samiska folket.

17§. Sametinget har för närvarande inget informationsansvar enligt förordningen om geografisk miljöinformation, SFS 2010:1770. Därför är det glädjande att se att sametinget som myndighet pekats ut som informationsansvarig myndighet i de nya föreslagna ändringarna i förordningen om geografisk miljöinformation. Detta synliggör den samiska kulturen vilket är nödvändig för både Sverige och det Samiska folket.

För att kunna fullgöra både sitt nuvarande och sitt utökade myndighetsuppdrag behöver sametinget ökade resurser.

Temat mark- och vattenanvändning är så komplext att det behöver en övergripande samordning både med avseende på innehåll och datamodell.

27 och 32§§. Har texten om Energimyndigheten av misstag hamnat under fel paragraf?

Punkt nummer 3. Ska lydelsen vara 1 april 2017 istället för 1 april 2016?

3 kap.

Synpunkter under 4§

Begreppet administrativ enhet torde avse en gräns som avskiljer ett område inom vilket särskilda regler, bestämmelser eller lagar kommer till uttryck. Under 4§, 1 punkten utpekas lantmäteriets ansvar när det gäller riksgräns samt läns- och kommungräns. Sametinget vill uppmärksamma regeringen på att det finns behov att redovisa och upprätthålla ytterligare administrativa enheter. Både rennäringslagen och skogsvårdslagen hänvisar till, och är beroende av att renskötselns året-runt-marker kan identifieras.

Åretruntmarker avgränsas med tre olika administrativa gränser; renbetesfjäll och de områden som sedermera upplåtits till utvidgning av dessa fjäll, odlings- och lappmarksgräns. Dessa gränser följer fastighetsgränser samt nuvarande och äldre administrativa gränser varför lantmäteriet är bäst lämpad att tillhandahålla detta data.

Regeringen bör överväga att utöka lantmäteriets informationsansvar att även omfatta dessa gränser. Den svenska staten och EU har ett ansvar för att upprätthålla och redovisa administrativa indelningar som har betydelse för det samiska folket. Att på detta sätt synliggöra den samiska kulturen är nödvändig för att Sverige ska kunna fungera som rättsstat och är viktigt ur ett demokratiperspektiv. När samhällsbeslut fattas behöver dessa vara grundade på ett komplett beslutsunderlag. Att på Europeisk nivå inte kunna söka och finna tillgängliggjord information om administrativa gränser som har avgörande betydelse för Europas enda erkända urfolk är otillfredsställande för alla berörda.

Synpunkter under 17§

Allmänt

Sametinget har för närvarande inget informationsansvar enligt förordningen om geografisk miljöinformation, SFS 2010:1770. Därför är det glädjande att se att sametinget som myndighet pekas ut som informationsansvarig myndighet i de nya föreslagna ändringarna i förordningen om geografisk miljöinformation. Genom detta blir myndighetens geodata lättåtkomligare, ges bättre förutsättningar att samordnas över nationsgränserna samt får större genomslag i samhällsplaneringen.

Synliggörande av samisk kultur är nödvändig för att underlätta samtal om hur mark och vatten bör användas ur ett lokalt socioekonomiskt perspektiv så att samiska behov kan beaktas. När för samhället viktiga beslut behöver fattas behöver dessa vara grundade på ett komplett och lättåtkomligt beslutsunderlag där också ett samiskt urfolksperspektiv finns representerat.

Resurser

Sametinget är en liten myndighet med ett stort uppdrag. Myndighetsuppdraget enligt regleringsbrev och sametingslag är bland annat att bevaka samhällsplanering och användning av mark- och vatten så att samiska behov beaktas. Ytan där uppdraget behöver utföras berör sex län och halva Sveriges yta. Redan i nuläget saknas resurser för att på ett gott sätt fullgöra detta uppdrag. Sametinget har därför obefintliga möjligheter att utan kraftfulla förstärkningsåtgärder utföra ett utökat myndighetsuppdrag. Vid utpekandet av Sametinget som informationsansvarig myndighet behöver regeringen tillföra de resurser som erfordras för att utföra uppgiften, detta avser både IT- och personalkostnader. Det geodatadata som används vid samhällsplanering och utgör grunden för informationsansvaret består för närvarande av ca 25 skikt, vilka kombineras till fyra olika datasammanställningar vilka i sin tur redovisas som kartor. Skikten behöver med hjälp av geodataservrar tillhandahållas som ett antal olika tjänster bland annat nedladdningstjänster och karttjänster, vilka samtliga måste uppfylla direktivets kravbild.

Temats komplexitet

Temat mark- och vattenanvändning är mycket komplext och eftersom all mark på något sätt används, omfattas hela Sveriges yta. För närvarande anges i remissunderlaget endast två utpekade myndigheter med informationsansvar, vilket sametinget förutsätter kommer att ändras på sikt.

Det är viktigt att ställa sig frågan vad som utgör nuvarande samt framtida planerad funktion eller socioekonomisk användning. Den svenska modellen för samhällsplanering bygger genom riksintressesystemet på en "förhandling" mellan det kommunala planförfarandet och dess avvägning mot statens allmänna intressen. Det slutliga avgörandet av vad mark kan användas till sker genom prövning enligt miljöbalken. Detta innebär att den framtida planerade markanvändningen inte avgörs förr än åtgärden är slutligt behandlad och beslutad och på så sätt blivit pågående markanvändning.

YTTRANDE

Synen på vad framtida planerad mark- och vattenanvändningen är, eller borde vara, kan utifrån dagens sätt att hantera planarbete skilja mellan en regionalplan, en kommunalplan och olika sektorsmyndigheter. Detta ställer krav på ökad samordning av planarbetet för att innehållet i temat mark- och vattenanvändning ska kunna redovisas. Även utveckling och underhåll av den datamodell som ligger till grund för temats redovisning behöver samordnas. Arbetet behöver ske sektorsövergripande och kan innebära ett delat ansvar mellan Boverket och lantmäteriet vilka sametinget bedömer som lämpliga för att hantera samordningsansvaret.

Synpunkter under 27 och 32 §§

Den 27§ verkar enligt början av stycket avse verksamhet ur ett meteorologiskt perspektiv. Sametinget upplever det något märkligt att Energimyndigheten ska ansvara för vindförhållanden i ett meteorologiskt perspektiv och undrar om avsikten istället varit att ange Energimyndigheten under 32§, vilken handlar om energiresurser, där information om vindens energiinnehåll mycket väl kan tillhandahållas av Energimyndigheten?

Synpunkter under punkt Nr 3

Här har ett tryckfel smugit sig in. Det anges att metadata för informationshanterings tjänster ska vara tillgängliga från 1 april 2016, vilket istället borde vara från 1 april 2017.

Beslut i detta ärende har fattats av näringslivschef Lars-Ove Sjajn

Föredragande har varit GIS samordnare Peter Benson.

Lars-Ove Sjajn
Näringslivschef

Peter Benson
GIS samordnare